

Respons

Irak: Situasjonen for palestinerne i Bagdad

- I hvilken grad har palestinerne i Bagdad vært utsatt for overgrep de siste månedene?
- I hvilken grad har palestinerne i Baladiyat fått innskrenket sin bevegelsesfrihet? Er eventuelle innskrenkninger mer omfattende enn for den øvrige befolkningen i Bagdad?

Kildesituasjonen

Migrationsverket og Landinfo gjennomførte i november 2013 en reise til Bagdad og Erbil, hvor situasjonen for palestinerne i Irak var ett av temaene. Funnene er gjengitt i en egen rapport om palestinerne, publisert i mars 2014.

Oppdaterte opplysninger om palestineres situasjon i Bagdad har vært svært vanskelig å finne. Søk i åpne kilder har ikke gitt resultater. Opplysningene som presenteres i denne responsen, bygger på informasjon fra to kilder som Landinfo har vært i kontakt med. Den ene kilden er den palestinske ambassaden i Amman, som Landinfo hadde møte med i november 2014. En av de to representantene for ambassaden var tilknyttet palestinske Røde Halvmåne, som driver en helseklinikk¹ i bydelen Baladiyat i Bagdad.

Den andre kilden har vi vært i kontakt med per e-post i april 2015. Denne kilden har bedt om å få være anonym og er derfor referert til som kilde A i denne responsen. Landinfo anser dette for å være en pålitelig kilde.

Kort om palestineres situasjon før voldsutviklingen siste år

Situasjonen for palestinerne i Irak endret seg drastisk etter Saddam-regimets fall. De sunnimuslimske palestinske flyktingene ble utsatt for trakasseringer, målrettede angrep, kidnappinger og utenomrettslige drap, hovedsakelig utført av sjiamilitser, og mange palestinere flyktet etter hvert fra landet. Mens det inntil 2003 skal ha vært om lag 35 000 av dem i Irak, ble det i 2014 rapportert å være et sted mellom 10 000 og 15 000 gjenværende

¹ Klinikken har 49 leger og 172 øvrige ansatte. Den betjener både palestinere og irakere og kan sende pasienter som ikke kan behandles ved klinikken, videre til andre sykehus i Bagdad (Den palestinske ambassaden i Amman, møte november 2014).

Respons Irak: Palestinerne i Bagdad

palestinere i landet (Migrationsverket & Landinfo 2014, s. 6). I møte med Landinfo i november 2014 anslo den palestinske ambassaden i Amman at det var om lag 7000 palestinere igjen i Bagdad; om lag 5000 av dem bor Baladiyat,² mens de resterende befinner seg i områdene Zafarania og Tobji.³

De nevnte angrepene og reaksjonene mot palestinerne var hovedsakelig utløst av oppfatningen om at det palestinske samfunnet hadde vært støttespillere til det tidligere regimet på grunn av fordelene de fikk under Saddam-tiden. Selv om situasjonen deres bedret seg etter 2007, har oppfatningen om at palestinerne fikk særbehandling under Saddam-regimet vært seiglivet og forårsaket vedvarende diskriminering og trakassering. Under informasjonsinnhentingsreisen i november 2013 kom det fram at mange palestinere så med frykt på den tiltagende politiske uroen og den forverrede sikkerhetssituasjonen i landet (Migrationsverket & Landinfo 2014, s. 4, 9).

I hvilken grad har palestinerne i Bagdad vært utsatt for overgrep de siste månedene?

Voldsnivået i store deler av Bagdad er vedvarende svært høyt, og sivile utgjør den største gruppen av ofre. Følgelig gir mange av byens beboere uttrykk for en legitim frykt for egen sikkerhet (kilde A, e-post april 2015). Baladiyat bydel, hvor flertallet av palestinerne bor, ligger i den østlige delen av Bagdad, rett sør for Sadr City, som er et sjia-dominert område.⁴ Kilde A skriver i en e-postbesvarelse til Landinfo (april 2015) at sikkerhetssituasjonen i Baladiyat er svært ustabil. Kilden trekker fram bydelens nærhet til Sadr City, hvor den sjiamuslimske befolkningen opplever hyppige angrep fra ISIL.

Ifølge kilde A har palestinernes situasjon forverret seg betydelig i takt med den økende volden i Irak. Kilden skriver at palestinerne i Bagdad er ofre for både målrettet og vilkårlig vold, herunder trakassering, verbal og fysisk mishandling, seksuell vold, kidnapping og utpressing, drap, hus-til-hus-undersøkelser og vilkårlige arrestasjoner. Bak overgrepene står enten irakiske sikkerhetsstyrker, militser eller kriminelle grupper, ifølge kilden (e-post april 2015).

I møte med Landinfo i november 2014 uttalte den palestinske ambassaden i Amman at den største sikkerhetsutfordringen i Baladiyat er fremferden til enkelte militser og det som ble omtalt som «gjenger». Representanten som var tilknyttet palestinske Røde Halvmåne, fortalte at det i løpet av de forutgående tre ukene hadde vært flere tilfeller av kidnappinger i Baladiyat. Dette hadde imidlertid ikke bare rammet palestinere, men også irakiske pasienter ved klinikken. Representantene knyttet disse episodene til maktskiftet i Bagdad, hvorpå mange tidligere militsmedlemmer hadde mistet mektige allierte og tilgang til kapital. Dette skal ha ført til at en del personer nå driver ren vinningskriminalitet, noen hevder å representere militser, mens andre ikke gjør det. Det å bære militssymboler er ikke

² Alle palestinerne i Baladiyat bor i et boligkompleks med om lag 500 leiligheter (Den palestinske ambassaden i Amman, møte november 2014). Komplekset ble bygget på 1970-tallet (Landinfo & Migrationsverket 2011, s. 8).

³ Zafarania ligger et stykke sør for Baladiyat, på østsiden av Tigris. Tobji derimot ligger på vestsiden av Tigris, litt nord for Mansour og nær al-Washas. Tobji er et fattigslig område. Landinfo har ikke spesifikk informasjon om hvordan forholdene er for palestinerne som bor i disse bydelene.

⁴ Baladiyat ble i 2011 rapportert å være en sjia-dominert bydel (Landinfo & Migrationsverket 2011, s 11). Landinfo tar imidlertid forbehold om at befolkningssammensetningen kan ha endret seg siden den gang.

nødvendigvis en indikasjon på at man representerer en milit, ifølge den palestinske ambassaden (møte november 2014).

I e-posten til Landinfo viser kilde A til at man den siste tiden har observert økt bruk av artikkel 4 i antiterrorloven (Lov nr. 13 av 2005) mot palestinere. Dette skal ha ført til flere tilfeller av arrestasjoner og fengslinger. Palestinerne ID-kort⁵ ser annerledes ut enn de som utstedes til irakiske statsborgere, og palestinerne er dermed lette å identifisere. Ifølge kilden skjer det ofte at palestinerne ID-kort ikke respekteres i sikkerhetskontroller.

At palestinerne opplever å bli behandlet dårlig på sjekkpunkter i Bagdad, ble også framholdt av den palestinske ambassaden i Amman, uten at dette ble videre utdypet (møte november 2014). Ambassaden anslo for øvrig at det i november 2014 var om lag 250 palestinere som satt fengslet i Irak, hovedsakelig på grunn av anklager om brudd på artikkel 4 i antiterrorloven. Representantene var imidlertid av den oppfatning at disse personene sitter fengslet fordi de er palestinere, og de fortalte at palestinske myndigheter hadde sendt to delegasjoner til Bagdad for å diskutere saken med irakiske myndigheter. For øvrig påpekte den palestinske ambassadens representanter at behandlingen av palestinerne i Irak er svært uforutsigbar, og hvis myndighetene ønsker å beskyldte dem for noe, vil de finne en grunn til det. Det forekommer også at politiet truer palestinerne med fengsel for å presse dem for penger (Den palestinske ambassaden i Amman, møte november 2014).

Kilde A opplyser videre at de har kjennskap til minst tolv sikkerhetsrelaterte hendelser hvor palestinere har vært rammet siden juni 2014, herunder direkte trusler basert på nasjonalitet, vilkårlige arrestasjoner ved sjekkpunkter og ett målrettet drap. Én palestiner skal også ha blitt drept som følge av et terrorangrep mot sivile.

Kilden understreker imidlertid at de fleste tilfeller av trusler og vold mot palestinere forblir urapportert. Palestinerne nøler med å involvere politiet av frykt for at dette vil kunne påvirke deres situasjon negativt, at de ikke vil bli hørt eller at de vil bli utsatt for flere trusler/overgrep. Kilden ser dette i sammenheng med politiets reelle/antatte samarbeid med gjerningsmennene og deres reelle/antatte negative holdning til palestinerne. Manglende tilgang til effektiv statlig beskyttelse gjør palestinerne ekstra sårbare for overgrep fra både statlige og ikke-statlige aktører, ifølge denne kilden.

For den palestinske ambassaden i Amman (møte november 2014) var det litt uklart i hvilken grad palestinerne faktisk melder voldsepisoder til politiet. Representantene påpekte imidlertid at den generelle oppfatningen blant palestinerne er at politiet ikke er i stand til å gjøre noe, og at de heller ikke har noen overordnet kontroll.

I hvilken grad har palestinerne i Baladiyat fått innskrenket sin bevegelsesfrihet? Er eventuelle innskrenkninger mer omfattende enn for den øvrige befolkningen i Bagdad?

Ifølge kilde A søker palestinerne å begrense sine bevegelser utenfor Baladiyat på grunn av frykt for trakassering, trusler og vilkårlige arrestasjoner på sjekkpunktene og i sikkerhetskontroller. Kilden viser til at mange palestinere skal ha mottatt trusler – enten

⁵ ID-kortene er utstedt av den såkalte Permanent Committee i det irakiske innenriksdepartementet (kilde A, e-post april 2015).

direkte eller gjennom anonyme brev og tekstmeldinger – og følgelig er de redde for å forlate Baladiyat.

Kilden skriver videre at palestinerne i Bagdad opplever større begrensninger i sin bevegelsesfrihet enn den øvrige befolkningen i byen, og ser dette særlig i sammenheng med sjiamilitsenes fremferd i deres kvasi-statlige funksjoner.⁶ Sjiamilitsene skal ha fått vide fullmakter til å bistå med ordensoppgaver i Bagdad (Landinfo 2015, s. 6), og de opererer langs strenge sekteriske grenser. Ifølge kilde A har de jevnlig gått til målrettede angrep på de sunnimuslimske, palestinske flyktningene i Bagdad.

Manglende bevegelsesfrihet påvirker alle aspekter av palestineres dagligliv, blant annet tilgangen til utdanning og arbeid, hvilket har svært ødeleggende konsekvenser, ifølge kilde A. Kilden viser til at noen palestinere har måttet slutte i jobben på grunn av trusler.

Også den palestinske ambassaden i Amman (møte november 2014) påpekte at mange palestinere har problemer med å bevege seg rundt i Bagdad, og at mange holder seg i Baladiyat på grunn av den vanskelige sikkerhetssituasjonen. Det ble vist til at studenter unnlater å reise til sine universiteter, og at mange har sluttet i jobber som ligger utenfor Baladiyat. Hvorvidt palestinerne opplever større begrensninger i sin bevegelsesfrihet enn andre innbyggere i Bagdad, ble ikke drøftet med denne kilden.

Sammenfatning

Etter det Landinfo har fått opplyst av de refererte kildene, har palestinerne i Bagdad blitt mer utsatt for overgrep i takt med den generelle voldsøkningen i Irak det siste året. En del av dette er blitt dokumentert, og det er grunn til å tro at det også har vært en økning i antall udokumenterte hendelser. I tillegg til å være sunnimuslimere i en sjia-dominert by, er palestinerne en identifiserbar minoritet gjennom sine spesifikke ID-kort. Det kan se ut som at de er seg dette bevisst og derfor holder en lav profil, blant annet ved å la være å søke beskyttelse hos myndighetene og ved å unngå å forlate Baladiyat i størst mulig grad.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor korte frister og inneholder gjerne lite bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

⁶ Les mer om hvordan irakiske myndigheter har mobilisert sjiamilitser til forsvar mot ISILs fremrykning i Landinfo 2015, s. 5-6: http://www.landinfo.no/asset/3075/1/3075_1.pdf [lastet ned 1. juni 2015]

Referanser

Skriftlige kilder

- Landinfo (2015, februar). *Irak: Bagdad - sikkerhetssituasjon per februar 2015*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/3075/1/3075_1.pdf [lastet ned 1. juni 2015]
- Landinfo & Migrationsverket (2011, 25. januar). *Irak: Statsløse palestinere i Irak*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/1527/1/1527_1.pdf [lastet ned 1. juni 2015]
- Migrationsverket & Landinfo (2014, 7. mars). *Palestinians in Iraq*. Norrköping: Migrationsverket. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/2817/1/2817_1.pdf [lastet ned 12. mai 2015]

Muntlige kilder

- Kilde A. E-post 16. april 2015.
Landinfo anser dette for å være en pålitelig kilde.
- Den palestinske ambassaden i Amman, ved to representanter. Møte i Amman 18. november 2014.

© Landinfo 2015

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.